

РОЛЬ ДІАЛЕКТИЗМІВ У ТВОРЧОСТІ МИРОСЛАВА ДОЧИНЦЯ

Мазурик О.

Національний університет «Львівська політехніка»

Кафедра прикладної лінгвістики

olyaolyamazmaz@gmail.com

Науковий керівник – **Ментинська І. Б.**, старший викладач кафедри української мови Національного університету «Львівська політехніка»

На думку багатьох науковців [1; 2], діалектизми є яскравими виразниками етнонаціональної картини світу. П. Гриценко зазначає, що «діалектні тексти репрезентують реальне буття мови» [1, с. 15]. Таке буття найкраще можна простежити у творчості українських письменників.

Метою дослідження є проаналізувати роль діалектизмів у творчості Мирослава Дочинця на прикладі роману «Вічник», оскільки саме лексичні діалектизми щонайповніше відображають самотні риси авторського мовлення, а також подають важливі відомості про культуру, вірування, обряди тощо закарпатців.

Опрацювавши роман «Вічник», ми виявили, такі лексико-семантичні групи:

- незвичайні назви одягу та його елементів, такі як: *боканчі – черевик; гаті, ногавиці – штани; жєб – кишеня; сукман – сукня; ташка – сумка; уйош – піджак;*
- назви рослин та тварин: *бриндак – жук; воробок – горобець; гістиня – їстівний каштан; грозно – виноград; джеряпин – ялівець (кущ ялівицю); драчина – бур'ян; крумплина – картопля; мацур – кіт; мідянки – нарциси; сомар – осел; яперка – шовковиця;*
- назви людей, їх професій та посад, а саме: *бирів, нотар – голова села; гайник, фюштер – лісник; караник – жертва; копилиць – позашлюбний син; кочиш – візник; няньо – тато.*
- різноманітних дій: *верти – кидати; гугніти – наспівувати; гучати – звучати; газдувати – господарювати; заскомкати – залоскотати; збайлувати – скуштувати; звідувати – запитувати; чигати – чекати;*
- просторові назви: *кадуб (джерело, криниця), мочило (водойма), путик (стежка).*

Як бачимо, лексичні діалектизми є досить-таки колоритними виразниками особливостей творчості Мирослава Дочинця. Саме

вони є найчисленнішою лексико-семантичною групою, що стилістично увиразнює літературний текст. Лексичні діалектизми передають особливості фізичного буття, матеріального та духовного життя мешканців рідної авторові місцевості. Майстерно вжиті лексичні діалектизми захоплюють читачів, надають тексту особливе емоційне забарвлення, зацікавлюють та розвивають вміння естетично насолоджуватися текстом.

Також спостерігаємо фонетичні діалектизми в романі «Вічник»: *вандрувати – мандрувати, воробок – горобець, ровінь – рівнина, долина; цигаретлик – сигарета*. Виявлено приклад морфологічного діалектизма: *факля – факел*. Натрапляємо на непоодинокі приклади етнографізмів, що створюють неповторний колорит Закарпаття та максимально наближують читача до реальних подій: *матура – екзамену; мелайний токан – страва з кукурудзяної крупи; плай – стежка в горах*; та словотвірні діалектизми: *дітвацтво – діти, легінство – юнацтво, паніка – пані, жінчовка – жінка*.

Отже, роман «Вічник» Мирослава Дочинця несе глибоку духовність, а використані діалектизми є неабияким джерелом збагачення лексичної системи літературної мови, а також відтворенням самобутньої мовно-художньої моделі авторського сприйняття дійсності.

Література

1. Павлюк М., Робчак І. *Українські говори Румунії / Інститут українознавства НАНУ*, 2003. С. 15.

2. Микитюк О. *Діалектизми як засіб увиразнення текстів Мирослава Дочинця. Лінгвостилістичні студії*. 2015. Вип. 2. С. 85-90.

ДІАЛЕКТИЗМИ У РОМАНІ ВОЛОДИМИРА ЛИСА «СТОЛІТТЯ ЯКОВА»

Макар О.

Навчальний університет «Львівська політехніка»

Кафедра прикладної лінгвістики

oleksandra.201153@gmail.com

Науковий керівник – **Ментинська І. Б.**, старший викладач кафедри української мови Національного університету «Львівська політехніка»

Використання в художній літературі регіональних діалектизмів, тобто уживання слів притаманних певній території, є досить-таки